

Paul van Maanen: een door en door practicus, samen met 'zijn Mieke' –die meer dan vijftig jaar in het Land van Cuijk consultatiebureauarts en schoolarts was– een gedegen koppel. Meer dan dertig jaar hield hij praktijk in Cuijk en omgeving, waarbij hij zich altijd dienend heeft opgesteld in die praktijk en in de regio.

Tekst **Andries van Foreest** en **Ko Minderhoud** commissie seniordierenartsen

Paul van Maanen, de maatschappelijke betrokkenheid van de dierenarts

Paul groeide op in een dierenmilieu. Zijn vader was dierenarts en een boerenzoon, die zich in 1919 vestigde in het Sallandse Raalte. Paul wilde 's nachts liever slapen en dus stond de keuze dierenarts niet als eerste op zijn lijst. Na het Canisiuscollege in Nijmegen ging hij in militaire dienst en in februari 1952 begon hij aan de studie diergeneeskunde in Utrecht. Hij wist zijn propedeuse in het najaar te halen, maar kreeg de uitslag niet direct te horen (geslaagd of gezakt, maar Paul stond niet in één van de rijtjes). De reden was dat zijn vader het collegegeld niet had betaald! In 1955 werd hij praeses van DSK. Mede omdat hij zich in 1956 langdurig had ingezet bij de organisatie om gevluchte studenten uit Hongarije na de inval van de Russen via het Universitair Asiel Fonds bij te staan, werd hij benoemd tot honorair lid van het CS Veritas.

“Daarna studeerde ik snel af in mei 1959,” vertelt Paul, “maar mijn verloofde moest haar studie geneeskunde nog afronden, dus ik zocht ‘iets’ in Utrecht.” Dat begon bij professor van der Schaaf maar werd al snel Verloskunde. “Mijn verloofde Mieke was coassistente op neurologie toen toevallig Professor van der Kaay daar werd behandeld. ‘Kaay’ stelde haar tijdens een bezoek aan zijn kamer voor om mij assistent bij Verloskunde te laten worden. Ik was groot, met lange armen, dus nodigden collega's mij nogal eens uit om bijvoorbeeld bij een groot trekpaard een laatste ‘kruis op kruis’-zaag aan te leggen.”

Paul gaat verder: “Ik had gehoord dat de praktijk in Cuijk beschikbaar zou komen. Er waren twintig kandidaten. Mijn voordeel was in dat bekende MRIJ-gebied natuurlijk de verloskunde-ervaring. Kaay vond het een prima idee dat ik die praktijk over zou nemen. Ik ging samen met Mieke op bezoek bij dierenarts Viguurs en werd

uitverkozen. Ik dacht dat Kaay een goed woordje voor mij gedaan had. Helemaal niet volgens Viguurs. Hij en zijn vrouw vonden mijn Mieke gewoon passen in deze praktijk!”

De dierenartspraktijk

Hier begon het echte leven voor Paul in een zeer gemende praktijk: “In het begin van de keizersnede bij het rund gebeurde dat veelal liggend en met twee dierenartsen. Ik deed met mijn op Verloskunde opgedane ervaring de keizersnede alleen, bij het staande rund, in een goed half uur, en dat kostte in die tijd zo'n 100 gulden, een bedrag dat iedere dierenarts in Brabant

van het kleine huisdier aangebroken. Al gauw was bekend dat van Maanen met veel interesse de spreekuren verzorgde. “Eerst was het nog: ‘Dokter kan ik vanavond komen als het donker is, in verband met de burens, die niet begrijpen dat ik geld uitgeef aan mijn zieke hond.’ Dat werd snel anders. Psychologie aangaande mens en dier is naast vakkennis hard nodig. En vooral zelfscholing en jezelf via allerlei mogelijkheden op de hoogte houden.”

Voorbeeldfunctie

Als dierenarts en academicus heb je een voorbeeldfunctie en hoor je in je regionale gemeenschap mee te denken en mee

Als dierenarts hoor je in je regionale gemeenschap mee te denken en mee te (be)sturen

vroeg. Eén rijke boer vond dat te duur, omdat de buurtcollega's hetzelfde rekenen, maar die werkten met z'n tweeën. Dus ik kon best voor de helft van dat geld werken.”

In de beginjaren (1961) waren er alleen al in de gemeente Cuijk 165 rundveebedrijven. In 2012 zijn er nog drie of vier over. De totale praktijk omvatte indertijd wel zo'n vijfhonderd 'boerderijen en keuterijtjes' met een gemiddelde rundveebezetting van vijftien stuks vee boven het jaar.

Naast de praktijkwerkzaamheden werkte Paul van Maanen later ook als keuringsdierenarts op enkele pluimveeslachterijen. Hij werd een trendsetter voor de pluimveekeuringsartsen door in samenwerking met de KNMvD een actie tegen LNV te winnen voor betere salariering en werkafspraken. Jarenlang gaf Paul enkele uren per week les op de middelbare landbouwschool in Cuijk. Onder leiding van professor Brand en de Gezondheidsdienst in Boxtel begon hij met bedrijfsbegeleiding, zowel bij runderen als bij varkens. Dit alles kon hij natuurlijk niet meer alleen en een aantal associaties volgde, als eerste met Clé Willenborg, later lid van verdienste van de Maatschappij.

Inmiddels was op het platteland de tijd

te (be)sturen. Jarenlang schreef Paul stukjes in het parochieblad: niet vroom, maar sociaal. De culturele begeleiding van de bevolking (25 jaar voorzitter van de plaatselijke schouwburg), (ere)voorzitter (en beschermheer) van de plaatselijke voetbalvereniging, maar ook het gouverneurschap van de Rotary zorgde dat Paul weinig tijd had om ook werkzaamheden voor de KNMvD te verrichten. “Mijn vader zei mij ooit dat hij mij minstens zou ontverven als ik het lidmaatschap van de Maatschappij zou opzeggen. Het is jammer dat het onderlinge sociale contact tussen dierenartsen afneemt. De Maatschappij was, is en blijft een vangnet voor dierenartsen. Vroeger werd ze geleid door vooral vrijwilligers, maar tegenwoordig is de aanpak veel professioneler. De loyaliteit van de dierenartsen onderling is voor het antibioticumbeleid en de kwaliteitregistratie van eminent belang. Ik ben blij met de verandering die het *Tijdschrift voor Diergeneeskunde* doormaakt: het gaat met de tijd mee en veel blijft me toch boeien.” Na zijn pensionering heeft Paul zich ingezet voor de Rotary-dokters in Nederland en hij heeft heel wat 'medical equipment' op de juiste plaatsen in ontwikkelingslanden weten te krijgen.

Paul van Maanen zette zich en zet zich nog steeds in voor de maatschappij.